

Interiéry společnosti WAG a jejich osvětlení

Ing. arch. Luboš Sekal,
A.S.L.S. ateliér architektury

V loňském roce firma WAG minerální paliva a. s. z důvodu personální expanze potřebovala rozšířit plochu svých kanceláří. V jejím dosavadním sídle to nebylo možné, a proto bylo rozhodnuto přestěhovat ji do nového objektu – Victoria Vyšehrad na hraně Nuselského údolí v Praze 4.

Podstatné bylo, že investor požadoval z původních kanceláří přestěhovat veškerý nábytek a pokud možno i atypické prvky interiéru, včetně svítidel.

Obr. 1. Vstupní část – recepce

Jelikož i návrh původních kanceláří (pouze několik let starý) byl prací našeho ateliéru, nebyl problém navázat na původní výraz prostoru, což bylo i přáním investora – zachovat tak určitou výrazovou kontinuitu.

Novostavba Victoria Vyšehrad od arch. Aulíka a Fišera je skulpturálně koncipovaný objekt s vnitřní, shora prosvětlenou dvoranou – velkým světlíkem propustujícím všemi podlažními, kudy „padá“ přirozené denní světlo. Budova tak svou koncepcí nabízí prostorově a světelně záj-

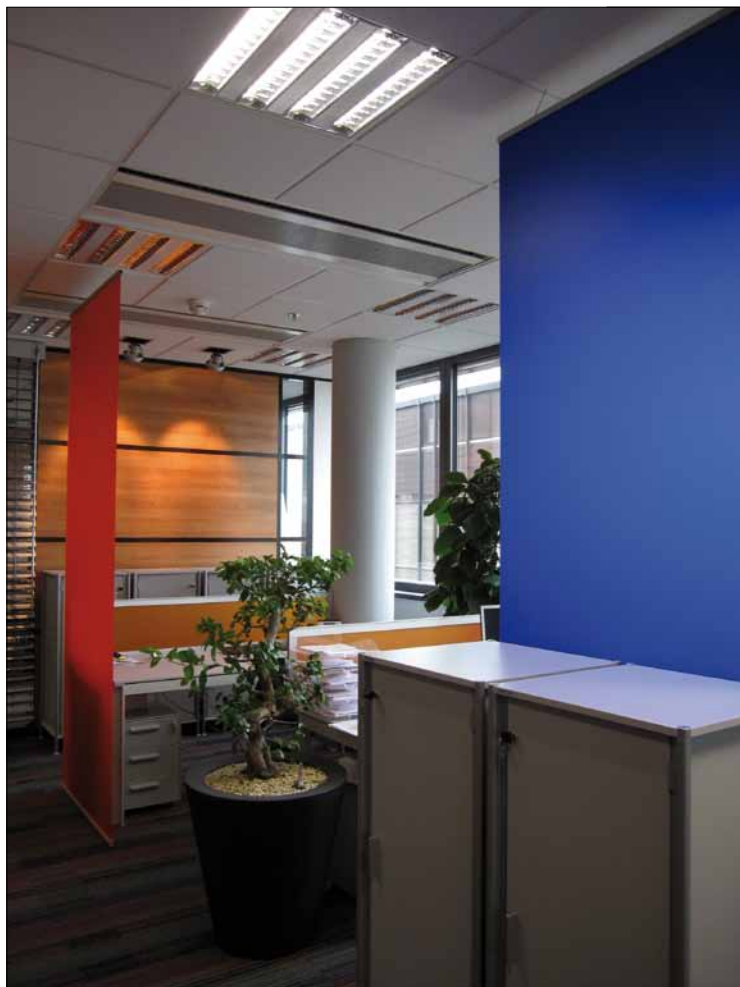
Obr. 2. Členitější části kanceláří

mavé kancelářské plochy okolo střední dvorany. Bylo zajímavé, jak s přibývajícím patry směrem dolů od prosklené střechy světla ztlačně ubývalo. V horních podlažích bylo nutné instalovat zastíňující systémy i k proskleným plochám směřujícím dovnitř – do dvorany. K pronájmu byly stavebně dokončené halové prostory se všemi potřebnými instalacemi (osvětlení, VZT, El, rastr podhledu s akustickými minerálními čtverci) a kromě nášlapné vrstvy i se všemi povrchy. Nutno zdůraznit, že již toto základní, čisté a prázdné provedení nabízí nájemcům zajímavé prostory a průhledy v interiéru – nejen díky již zmíněné centrální dvoraně, ale i kvůli vertikálním šikminám některých prosklených ploch vnějšího pláště i vnitřní dvorany, které vycházejí z celkového hmotového tvarování budovy.

Záměrem proto bylo zachovat vzdušný charakter prostor, který již sám o sobě

poskytuje jistou dávku individuality. Nicméně plochu o velikosti přibližně 400 m² bylo pro nájemce nutné provozně i hmotově členit. Bylo navrženo, aby jednotlivá oddělení (účetní, obchodní apod.) byla umístěna v otevřeném halovém prostoru. Tato oddělení jsou zejména z akustických důvodů předělena vloženými pevnými „body“, kterými jsou uzavřené zasedací místnosti a pracovní vedoucích pracovníků přiléhajících oddělení.

Protože záměrem veškerých úprav bylo minimalizovat jakékoliv úpravy stavebních konstrukcí i všech instalací, problémem byla určitá sterilita kancelářského prostředí, přílišná rozlehlost některých oddělení a zároveň ne zcela „učesaná“ dispozice sestav stolů jednotlivých pracovišť, mnohdy přenesených z původních kanceláří. Sterilita interiéru byla zmírněna zavěšením barevných

Obr. 3. Kombinace standardního zářivkového osvětlení s doplňkovým směrovým osvětlením dýhovaného povrchu

chování větší variability uspořádání interiéru měly být desky původně v podobě posuvných panelů zavěšených v kolejnicích na stropě, ale pro snazší realizaci a nižší náklady bylo zvoleno pevné kotvení (pouze do podhledu), přičemž lze, byť obtížněji, desky v rámci podhledového rastru přemísťovat. Dalším faktorem, který bylo nutné respektovat, bylo již existující osvětlení. To je tvořeno klasicky: do podhledového čtvercového rastru z minerálních desek jsou v pravidelném rozmístění vložena zářivková svítidla 600 × 600 mm o příkonu 4 × 18 W. Toto světelné schéma poskytuje za nízké pořizovací náklady vyhovující osvětlení, které splňuje všechny hygienické parametry osvětlení jak intenzitou (500 lx), tak rozložením jasů. Bez budoucí znalosti potřeb nájemce je to vhodné, univerzální řešení. Protože toto rovnoměrné, rozptýlené a jednosměrné osvětlení (z podhledu dolů) bez možnosti regulace, jehož důsledkem je relativně tmavý, neosvětlený strop, je v zásadě velmi fádní a nudné, bylo zvoleno doplňkové osvětlení. Aby nebyly narušeny podhledové akustické rastry, jsou zde nainstalovány podvěšené lištové systémy se žárovkovými reflektorovými svítidly (halogenové žárovky s úzkým úhlem světelného toku), které jsou nasměrovány jednak na barevné zavěšené transparentní plochy z perspexu, jednak na vybrané povrchy (obklady stěn) a dále na některé dominantní kusy nábytku v recepci. V zasedacích místnostech a v kancelářích vedoucích pracovníků byla podhledová svítidla 4 × 18 W zrušena a nahrazena novými zářivkovými stmívatelnými svítidly s nepřímopřímým (up/down) rozložením světelného toku, které byly podvěšeny pod podhled. Díky tomu je možné v těchto místnostech provozovat pracovní činnosti v různých režimech – v součinnosti s audiovizuální výbavou tak lze např. psát poznámky při současném promítání na plátno apod. Původně bylo navrženo i doplnění dosavadního podhledového systému přímého osvětlení o nepřímou, měkčí složku – stojanovými zářivkovými svítidly umístěnými u jednotlivých pracovišť. Tato nepřímopřímá svítidla s regulací buď vypnutím 50 % zdrojů, nebo při elektronické výbavě svítidla s možností regulovat je stmíváním by tvořila i určité prostorové rytmizování kancelářské plochy. Od této verze bylo vzhledem k investiční náročnosti upuštěno. Podobně nebyla nainstalována ani stolní svítidla (z důvodu určitého plošného omezení pracovního stolu). Tím je ale omezena individualizace jednotlivých pracovišť z hlediska konkrétních potřeb dotčeného pracovníka. Zároveň nelze ušetřit na spotřebě elektrické energie při absenci některých pracovníků.

paravanů z opticky zajímavého materiálu – pískovaného perspexu, který výborně rozptyluje a vede světelné paprsky. Tyto dělicí desky (bez kotvení do podla-

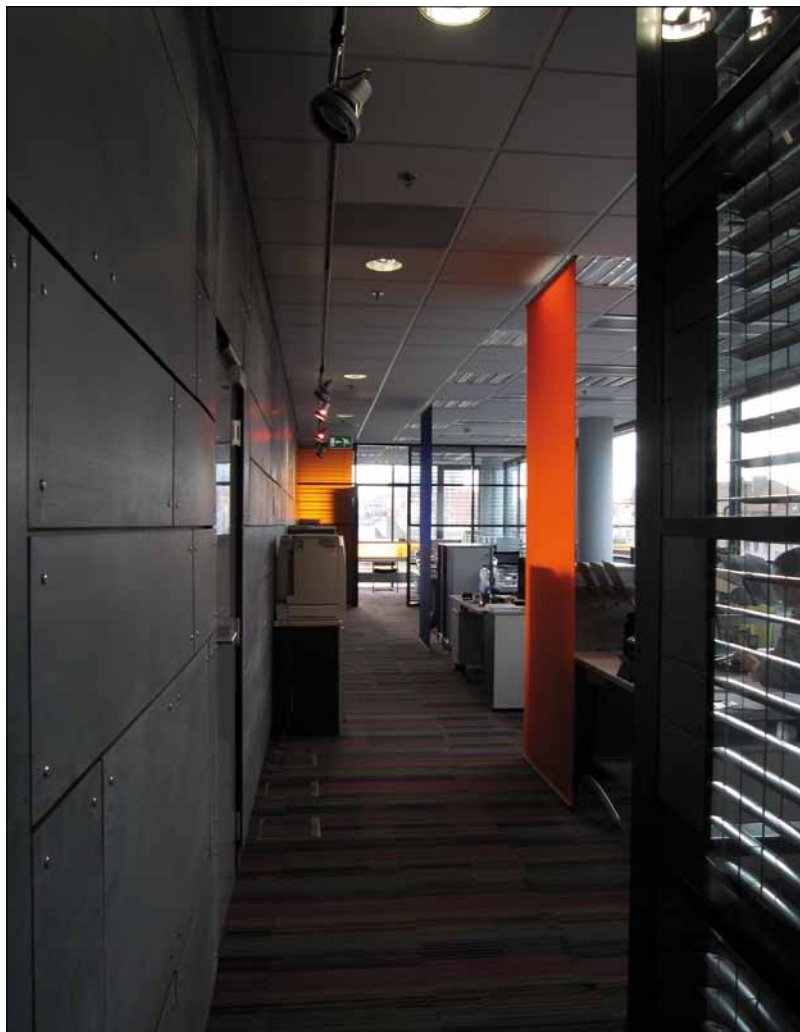
hy) vnášejí do interiéru barevnost (firmní) a zároveň vytvářejí i určité soukromí vybraných pracovišť. Významnou funkci mají i z hlediska akustického. Pro za-

Obr. 4. Barevnost loga firmy koresponduje s barevným laděním interiéru

Obr. 5. Malá zasedací místnost s nepřímopřímými zářivkovými svítidly

Obr. 6. Pohled do otevřenější části kanceláři se zavěšeným transparentním panelem

Koncepci hlavního plošného osvětlení a doplňkového, individuálně ovladatelného a směrovatelného osvětlení jednotlivými pracovníky autor preferuje – hlavně z osobní zkušenosti. Zejména v zimních měsících, kdy se dlouho svítí umělým osvětlením, je stále stejně intenzivní osvětlení se stejným směrem a stejnou barvou (myšlen index podání barev světelných zdrojů) psychicky doslova ubíjející. Jestliže pracovník pracuje v různých režimech činností – od jednání s obchodními partnery, přes klasické vyřizování elektronické pošty či studium podkladů až po náročnou tvůrčí práci, kdy je nutné velké soustředění, lze tuto práci stimulovat vhodným osvětlením: jak intenzitou, tak již zmíněným odstínem barvy. Co vyhovuje kolegovi u vedlejšího stolu, nemusí vyhovovat dalšímu. Je známo, že vyšší intenzita osvětlení zejména bílým, denním světlem (alespoň 4 000 K) pozitivně podporuje činnost lidského organismu. Hodnoty v místě úkolu mohou i výrazně přesahovat limit 500 lx. Ne stále nebo dlouhodobě, neboť to je jak energeticky nepřijatelné, tak i pro lidský organismus

neefektivní. Časem totiž stejně nastupuje otupení, popř. únava zraku.

Již v předchozích kancelářích byla umístěna stojanová svítidla. Ta měla poněkud jinou funkci – byla osazena 300W halogenovými lineárními žárovkami s možností stmívání (dnes již překonaný energeticky neefektivní způsob osvětlení). Nepřímým osvětlením se měl zvýšit prostorový účinek svícením do jinak neosvětleného stropu a zároveň žárovkové světlo (oproti základnímu osvětlení kompaktními zářivkami 2x 26 W v zapuštěných podhledových svítidlech) vytvářelo příjemnější, „domáctější“ atmosféru.

Bohužel tato kombinace byla velmi sporadicky využívána. Překážkou byl způsob ovládání – samostatnými vypínači u každého svítidla s ovládáním nohou – to bylo příliš složité. Investor si přál přistě zapojit tento zásuvkový okruh společně s ostatními svítidly na jeden vypínač. V tom případě však uvažovaná doplňková funkce ztrácí význam.

Autor popisované realizace se zamýšlel nad tím, co vede ke zjevné neochotě pracovníků osvětlení individuálně ovládat.

Může to být tím, že si dosud podobnou regulaci nevyzkoušeli. Domnívá se ale, že to může být způsobeno i tím, že v naprosté většině zde pracují mladí lidé, kteří mají „mladé“, neunavené oči a nejsou tolik vnímaví ke zmíněným stimulačním účinkům osvětlení.

Nicméně vzniká otázka, zda je efektivní zabývat se popsanou individualizací způsobu osvětlování pracovišť, protože nejnižší investiční náklady byly vynaloženy na základní osvětlení pohledovými svítidly 4x 18 W. Další, doplňující osvětlení nebo náhrada propracovanějšími svítidly s nepřímopřímým rozložením světelného toku, popř. se stmíváním, jsou sice energeticky výhodnější, zejména při zapojení do tzv. inteligentních systémů ovládání (včetně např. spřažení se zastíňováním), ale vždy investičně nákladnější. Je zřejmé, že promyšlenější systém osvětlení poskytuje majiteli i zaměstnancům příjemnější pracovní prostředí a podněcuje je k vyššímu pracovnímu výkonu – byť mnohdy pouze podvědomě.

Foto: L. Sekal